

ULUSLARARASI
SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM DERNEĞİ

2023 YILI USTUD GÜZ ŞURASI

TURİZM SEZONU DEĞERLENDİRİLMESİ

14 ARALIK 2023
HYATT REGENCY İSTİNYEPARK İZMİR

ULUSLARARASI SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM DERNEĞİ (USTUD)

Sürdürülebilirlik, hızla yok olan kaynakların bilincinde ortaya çıkan gerek bireysel gerekse sektörel açıdan açılımları olan bir kavram.

Geçmiş pratiklerle artık sürdürülemez bir duruma gelen aynı zamanda turizme de kaynak teşkil eden doğal ve kültürel değerler, sürdürülebilirlik kavramını ivedilikle hayatlarımıza ve temsil ettiğimiz sektörel faaliyet alanlarına entegrasyonunu zorunlu kılmakta. Bu inançla 2019 yılında Uluslararası Sürdürülebilir Turizm Derneği'ni (USTUD) kurduk.

Uluslararası Sürdürülebilir Turizm Derneği, sürdürülebilir turizm hedefine yönelik olarak sektör ittifak modellerine büyük önem veren, bu bağlamda bünyesinde sektörde deneyim sahibi akademisyen, iş insanı, kamu temsilcisi ve sivil toplum profesyonellerine yer veren bir sivil toplum kuruluşudur.

Başlangıç aşamasında USTUD, kurumsal pozisyonunu ve faaliyet alanlarını belirlemek adına, uzmanlardan oluşan bir ekibe turizm sektörünün özellikle sürdürülebilir turizm faaliyet alanıyla ilgili olarak küresel açıdan hangi konularda ve ne düzeyde ihtiyaçlar ve boşluklar olduğu yönünde bir araştırma yaptırmış; faaliyet alanlarını bu doğrultuda belirlemiştir.

Uluslararası Sürdürülebilir Turizm Derneği olarak faaliyet alanımız, özellikle turizmde sürdürülebilirlik kavramının görünür kılınması ve kapasite artımıdır. Derneğimiz doğal ve kültürel kaynakların parçalanamaz bir bütünlük içinde bulunduğu, sürdürülebilir turizmin ancak kişisel sorumluluk ile kolektif sorumluluğunun kaynaşmasıyla mümkün olacağına inanarak ve turizm sektörünün de küresel bir olgu olduğu bilincinde çalışmalarını uluslararası ölçekte ele almaktadır.

DESTEKLERİ İÇİN TEŞEKKÜRLERİMİZLE

HYATT REGENCY™

İZMİR İSTİNYEPARK

AIDA

TAILOR MADE TRAVELLING

ŞURA PROGRAMI

14 ARALIK 2023

- 10:30 - 11:00** Açılış Konuşmaları
Adviye Bergemann, USTUD Kurucu YK Üyesi
Ferdî Akarsu, USTUD Kurucu YK Üyesi
- 11:00 - 11:30** 2023 Yılı Turizm Sezonunun
Ekonomik Açısından Değerlendirilmesi
- 11:45 - 12:30** 2023 Yılı Turizm Sezonunun
Sosyo-Kültürel ve İletişim Açısından Değerlendirilmesi
- 12:30 - 13:45** Öğle Yemeği
- 13:45 - 14:30** 2023 Yılı Turizm Sezonunun
AR-GE ve İnovasyon Açısından Değerlendirilmesi
- 14:30 - 15:15** 2023 Yılı Turizm Sezonunun
Sürdürülebilirlik Açısından Değerlendirilmesi
- 15:15 - 16:00** Şura Bildiri Metninin Hazırlanması
- 16:00 - 16:30** Kapanış ve Kokteyl

ŞURA KATILIMCILARI * Alfabetik sırayla

Adviye Bergemann

USTUD Uluslararası Sürdürülebilir Turizm Derneği Kurucu Yönetim Kurulu Üyesi

Aslı Çakın Dağlı

UNDP Türkiye, Kapsayıcı ve Sürdürülebilir Büyüme Portföyü, Proje Yöneticisi

Prof. Dr. Emre Ozan Aksöz

Anadolu Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü Öğretim Üyesi

Engin Civil

IDA Blue Otel Kurucusu

Ferdi Akarsu

USTUD Uluslararası Sürdürülebilir Turizm Derneği Kurucu Yönetim Kurulu Üyesi

Gökhan Akbay

Hiç Lokanta Urla Misafir Hizmetleri ve Üretim Direktörü

Gözde Kaydırak

Hyatt Regency İstinyePark Pazarlama ve İletişim Direktörü

Gülay Barbaros Altan

Hürriyet Seyahat Yazı İşleri Müdürü

Muhterem İlgüner

Brand Finance Türkiye Direktörü

Nazlı Coşkun

Türkiye İş Bankası KOBİ ve İşletme Bankacılığı Pazarlama Bölümü Birim Müdürü

Onur Ugan

Göcek Kültür ve Turizm Derneği Başkan Yardımcısı

Seda Kutluk

USTUD Uluslararası Sürdürülebilir Turizm Derneği Kurucu Yönetim Kurulu Üyesi

Serena Karamızrak

M3 PR Basın ve Müşteri İlişkileri Direktörü

Serhan Erkek

SwissOtel Büyük Efes Yetenek ve Kültür Direktörü

Talia Boşnak

Gazete Oksijen Muhabiri

Doç. Dr. Yeşim Koba

Dokuz Eylül Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Turizm İşletmeciliği Bölümü Anabilim Dalı Başkanı

Zümre Yıldırım

Anadolu Efes Grup Kurumsal İletişim Müdürü

Giriş ve Bilgilendirme

Uluslararası Sürdürülebilir Turizm Derneği (USTUD), inovasyon ve sürdürülebilirlik prensiplerinin turizme adaptasyonu ve sektörün bu yönde kuvvetli kaslar geliştirmesini amaçlamaktadır. Bu bağlamda izleme ve değerlendirmeye verdiği ehemmiyetin bir tezahürü olarak son derece dinamik, ellinin üzerinde sektörü doğrudan ve direkt olarak etkileme kabiliyetine sahip turizm sektörünü ekonomi, sosyal ve kültürel hususlar, iletişim, Ar-Ge ve inovasyon ile sürdürülebilirlik başlıklarında; akademi, turizm basını, sivil toplum örgütleri, meslek birlikleri, otel, restoran gibi turizm ekosisteminin bileşenlerinden oluşan şura tarafından değerlendirilmiştir. Geride bıraktığımız turizm sezonun analiz ve sentezlerini içeren 2023 Güz Şurası sonuçları, ilgili başlıklar halinde sizlere sunulmaktadır.

Ekonomik Açıdan Değerlendirme

Ülkemizin en önemli gelir kaynakları arasında ve cari açığın kapanması noktasında önemli bir görev üstlenen turizmin ekonomik boyutunun değerlendirmesine göre, hedeflenen nitelikteki turist profiline, doluluk oranlarına ve gelirlere ulaşamadığımız görülmüştür. Yaşadığımız elim deprem, yüksek enflasyon, genel seçimler, orman yangınları ve yakın bölgede yaşanan savaşlar ile kitle turizmine yönelik eğilim ve teveccühün devam etmesi, temel nedenler olarak tespit edilmiştir. Konaklama ve turist sayısındaki göstergelerin elde edilen gelirle paralel bir düzeye gelmesi için, küresel ölçekte kitle turizme göre çok daha büyük bir hızla gelişen ve bölgesel kalkınmada mühim bir araç olan sürdürülebilir turizm pazarına daha güçlü bir şekilde dahil olmak ile mümkün olacaktır. Değer, nitelik ve yerel halk odaklı, ziyaretçi ekonomisini de önceleyen stratejileri geliştirilmesi, orta ve uzun erimde sürdürülebilir turizm pazarında rekabet gücünü arttıracaktır. Kamu ve özel sektörün uyumu dahilinde güvenilir, şeffaf ve ölçülebilir veri politika ve düzenlemelerine sahip olunması, sektörün doğru stratejiler belirlemesine ışık tutacaktır.

Ülkemize gelen turist sayısından ziyade, gelen turistin kişi başı harcama oranları dikkate alınmalı ve kişi başı harcama oranlarını yükseltmeye yönelik çalışmalar yapılması daha rasyonel bir yol olarak görülmektedir. Bunun için de daha kaliteli ürün ve hizmet üreterek niş pazarlara yönelmesi önemlidir. Niş pazarlar hem karlılığı yüksek hem de sürdürülebilir turizm açısından

destekleyici pazarlar olarak görülmektedir. Niş pazarlarda pay sahibi olabilmek için de turistlerin beklentilerine yönelik araştırmalar yapılması elzemdir; sadece arz tarafı değil talep tarafı da sürekli olarak değerlendirilmeli ve araştırılmalıdır.

Sürdürülebilir turizmin kaynak değeri niteliğindeki doğal ve kültürel değerlere ev sahipliği yapan korunan alanların, kitle turizmine yönelik yapılaşmaya konu olmasına yönelik örneklerin sonlanması, hedeflenen turizm profiline ve gelir oranlarına ulaşmada olumlu yönde etkisi olacaktır. Coęrafi işaretli ürünlerin patent ve markalaşma süreçlerinin başarılı bir şekilde yürütülmesi ve turistik hediye ürünlerinin iyileştirilmesi turizm gelirlerine katkı sağlayacaktır. Sürdürülebilir turizmi teşvik edici finansman imkânlarında gözlemlenen artış ve sektörün nakit akışını dikkate alarak kurgulanmış finansman paketleri gibi olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmiştir. Bununla birlikte finansmana ulaşım noktasında sağlanması gerekli olan standartların sürdürülebilir turizm gereklilikleriyle eşleşme noktasında, süreç gelişime açık olup, bankalar ve finans ekosisteminin aynı zamanda merkezi finans yönetimini sürekli olarak beslenmesi, önem taşımaktadır.

Sosyal, Kültürel ve İletişim Açısından Deęerlendirmesi

Turizm ekonomik açıdan olduğu gibi kültürler arası diyalog ve paylaşım sağlaması, insanların yaşam kalitesini arttırması, özellikle deneyime dayalı turizme bağlı olarak entelektüel gelişimi desteklemesi ve kültürel mirasın korunabilmesi açısından da ön plana çıkmaktadır. Somut ve somut olmayan kültürel mirasın yaşayabilmesi ve sürdürülebilir turizm için kaynak değer işlevi görebilmesine yönelik çalışmalara ağırlık verilmelidir. Turizmin entelektüel seviyeyi arttırma işlevi hususunda negatif bir durum olarak, artan enflasyon ve düşen alım gücü nedeniyle, yerli turistlerin seyahat etme oranlarında belirgin bir azalmaya neden olduğu ve bu durumun özellikle gençlerde daha da belirgin bir durum olarak kendini gösterdiği tespit edilmiştir. Avrupa Birlięi ve Amerika gibi tatil açısından tercih edilebilen destinasyonlarını içeren vize problemleri, yerleşiklerin turizmin sosyokültürel anlamdaki katkısından yeteri kadar faydalanamaması durumunu ortaya çıkarmaktadır. Öte yandan turizm çalışanlarının alım gücündeki azalma, uzun çalışma saatleri ve kısıtlı imkanlar çalışan sadakatini azaltmakta, deneyimli personel ihtiyacı doğurmakta ve hizmet kalitesini düşürmektedir. Ayrıca alım gücü düşen turizm personelinin emek göçü kapsamında yurt dışına göçmesi geçtiğimiz sezonda ortaya çıkan somut durumlar

arasındadır. Geçtiğimiz turizm sezonunda iletişim ve tanıtım faaliyetlerinin büyük oranda kitle turizm hedef kitlesine yönelik olduğu gözlemlenmiş, bu bağlamda sürdürülebilir-yeşil-sorumlu turist profiline yönelik iletişim ve tanıtımlarının da yapılması önem arz etmektedir.

Ar-Ge ve İnovasyon Açısından Değerlendirme

Turizm sektörünün geleceğini şekillendiren temel öğeler arasında yer alan Ar-Ge ve inovasyon konusunda turizm kaynak değerlerini deneyimlemeye yönelik yeni ufuklar açan artırılmış gerçeklik ve metaverse uygulamalarının sektörde temsiliyeti konusunda, çok daha fazla yol alınması gerekmektedir. Bu bağlamda sektöre akıllı ve inovatif destinasyon yetilerinin eklenmesi, geleceğin turizmde pay sahibi olabilmek adına önem taşımaktadır. Yapay zekâ modelleri kullanılarak müşteriye özel hizmet sağlanmalı; yapay zekâ odaklı pazarlama stratejileri belirlenerek, daha düşük maliyetlerle doğru hedef kitleye doğru ürün doğru zamanda sunulabilmelidir. Yeni jenerasyon ve çocuklar için son derece önemli olan interaktif oyun sistemleri ve diğer inovatif uygulamalar, müzeler ve öğren yerleri başta olmak üzere millî parklar gibi doğal cazibe değerlerinin de daha iyi deneyimlenmesi ve bu hedef kitle için de tercih nedeni olabilmesi adına ön plana çıkmaktadır. Basın ve iletişim çalışmalarında bu kuşağın ilgilerini turizm destinasyonlarına çekmeye yönelik Ar-Ge ve inovasyonla desteklenmiş uygulamaların yazılı ve görsel iletişim çalışmalarıyla sunulması, sektörün ve çocukların gelişimi açısından kritik düzeyde önemlidir. Destinasyonların ayırt edici özelliklerine uygun dijital araçlarla tanıtım yapılması, dijital hafıza ve kopya oluşturulması, müşteri ilişkileri yönetimi (CRM) alt yapısı kurulması, turist enformasyon ofislerinin artırılmış gerçeklikten maksimum düzeyde faydalanan erişilebilir bilgi merkezlerine dönüştürülmesi, pazarlama ve iletişim açısından faydalı olacaktır.

Sürdürülebilirlik Açısından Değerlendirme

Kitle turizminin olumsuz etkilerinin bertaraf edilip, sürdürülebilir turizm faaliyet ve uygulama örneklerinin artırılmasına adına GSTC gibi etiket sistemlerine akreditasyon süreci, esas açısından olumlu olarak değerlendirilmektedir. Öte yandan, usul açısından geliştirilmesi gereken bazı hususların olduğu da tespit edilmiştir. Bu tür etiket sistemlerinin en temel amaçlarından biri sektörde iyinin belirgin hale getirilmesi olup, tüm ekosistemin bu sertifikayı alabilmesi durumu, bu işlevini kaybetme potansiyelini de doğurabilmektedir. Deprem, enflasyon ve bölgede yaşanan savaşlar gibi olumsuz durumlara karşı hızlı yanıtlarla işleyişi devam ettirebilmek, dirençli destinasyon ve sektör olabilmek, sürdürülebilirlik adına önem taşıyan olumlu yönlerimizden biridir. Gelişen sürdürülebilirlik hassasiyetinin sektörde temsiliyetine yönelik olarak atık, gri su ve enerji kalemleri başta olmak üzere münferit çok sayıda uygulamanın artan sıklık ve çeşitlilikte sektörde temsil edilmesi, son derece olumlu bir gelişmedir. Bu yönde iyi örnekleri gösteren tesislerin uluslararası platformlarda görünür ve kabul edilebilir olmak açısından uluslararası sertifikasyon sistemlerine akreditasyonları ve sürecin daha aktif iletişimi önem taşımaktadır. Ayrıca bu işletmelerin gerek yerel yönetimler gerekse merkezi yönetimler tarafından desteklenmesi ve bu yönde çeşitli ödül mekanizmalarıyla teşvik edilmesi, yine önem taşıyan hususlar arasında yer almaktadır. Turizm tedarik ve değer zincirinde tüm bileşenlerin zincir kırılmayacak şekilde sürdürülebilirlik prensiplerine dikkat ettiği sistemin geliştirilmesi önem taşımaktadır.

Okullara ve sektörel paydaşlara bölgeler bazında değerler eğitimi verilerek, sürdürülebilir turizm konusunda farkındalık düzeyinin artırılması sağlanmalıdır.